

Trosa kommun
trosa@trosa.se

~~2022-01-11*~~

2023-01-11

1 (8)

Dnr-2019:5786

*Rättelse av beslut enligt 36§ förvaltningslagen
(2017:900) den 12 januari 2023 Anna Sundman Marknäs,
beslutsfattare

Uppföljningsbeslut

efter kvalitetsgranskning av stimulerande undervisning för elever i årskurs 4 som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling vid Vitalisskolan

i Trosa kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Vitalisskolan avseende verksamhetens kvalitet gällande stimulerande undervisning för elever i årskurs 4 som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Granskningen genomfördes under vårterminen 2022.

Vid granskningen identifierade Skolinspektionen två utvecklingsområden som angetts i beslut den 13 maj 2022, dnr 2019:5786.

Skolinspektionen har begärt att huvudmannen för Vitalisskolan senast den 30 november 2022 ska redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden. Umeå kommun har inkommit med en sådan redovisning den 9 januari 2023.

Beslut efter uppföljning:

Skolinspektionen bedömer vidtagna åtgärder på följande sätt:

Skolledningens stöd för en undervisning som stimulerar elever som ligger långt framme i sin kunskapsutveckling

Rektorn har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom bedömningsområdet.

Skolinspektionen avslutar härmed granskningen.

Bakgrund

Skolledningens stöd för en undervisning som stimulerar elever som ligger långt framme i sin kunskapsutveckling

Bedömningen var att två utvecklingsområden behövde inledas inom följande:

- Rektorn behöver tillsammans med lärarna se till att elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling får tillräckligt utmanande arbetsuppgifter utifrån sina olika kunskapsnivåer samt vägledning i arbetet med dessa uppgifter.
- Rektor behöver förbättra elevhälsans möjligheter att samverka med lärarna för att utveckla undervisningen för alla elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.

Av huvudmannens redovisning framgår att flera åtgärder har vidtagits. Bland annat har kompetensutveckling skett i lärarkåren där man läst och arbetat med litteratur gällande elever med särskild begåvning. Lärarna har även diskuterat Skolverkets modul "Särskilt begåvade elever" i utvecklingsgrupper där fokus har legat på elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. I utvecklingsgrupperna har lärarna också planerat, diskuterat och vidareutvecklat lektioner med fokus på högpresterande- och särskilt begåvade elever. Tillika har ett rum skapats där alla lärare har sparat sina lektionsplaneringar för att kunna ta del av varandras goda exempel på tillräckligt utmanande arbetsuppgifter. Även schemaläggning där olika årskurser, som ligger parallellt i vissa ämnen, där man har sett att det finns elever som ligger långt fram i sin utveckling, har konstruerats. Detta för att dessa elever ska få möjlighet att arbeta i mindre grupper med varandra. I dessa grupper har lärare använt sig av genomgångar och material samt frågeställningar på en mer stimulerade nivå. Tillika har man på skolan kontinuerligt följt upp elevers handlingsplaner, Elevplaner, för att se till att åtgärder leder till en progression för individerna. När det gäller åtgärder för att förbättra elevhälsans möjligheter att samverka med lärarna för att utveckla undervisningen för elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling har man på skolan gått igenom skolans handlingsplan med samtliga medarbetare, i såväl lärarkåren som i elevhälsan, och klargjort vem som ansvarar för vad i de olika professionerna. Tillika har skolpsykologen, i början av läsåret, haft en föreläsning för alla lärare om särskilt begåvade elever. Föreläsningen anses ha varit en startpunkt för en vidare samverkan kring handledning mellan lärarkår och elevhälsa. Vidare har skolan nu lagt till elevhälsoteamsmöten för varje klass där de också lyfter elever som ligger långt fram i sin utveckling, likväl som tidigare även elever som har behov av stöd. Slutligen har man på skolan också schemalagt tid för speciallärarna för att varje vecka kunna arbeta med elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.

Huvudmannen uppger att skolan har utvecklats på flera sätt. Nu ser man exempelvis en större medvetenhet hos samtliga lärarna kring högpresterande elever och elever med särskild begåvning. I de diskussioner som numera förs i skolans gemensamma utvecklingsgrupper, får den identifierade elevgruppen ett tydligare utrymme. Lärarna fångar idag under lektionstid upp högpresterande elevers tankar och idéer och har därifrån lyckats bygga vidare på dessa så att eleverna blir sedda och har möjlighet att utvecklas där de befinner sig. Vidare har samarbetet mellan lärare har utvecklats och man har skapat andra gruppkonstellationer mellan klasser och stadier för att elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling ska få ett forum på sin nivå. Arbetet med elevplanerna upplevs också gett positiv effekt och gjort att skolan fortlöpande lyfter och utvärderar eleverna så att arbetet fortsätter att utvecklas. Numera finns också elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling som en stående punkt i elevhälsoteamet. Därutöver har man på skolan anställt en specialpedagog för att frigöra speciallärarna så att dessa kan arbeta med fler elever/grupper med särskilt begåvade elever eller särbegåvade elever. Slutligen har kvaliteten utvecklats genom att lärare har haft handledning av skolpsykologen gällande identifiering av de olika kategorierna av elever.

De effekter som förväntas på längre sikt handlar om högre måluppfyllelse samt fler elever som känner sig sedda och mötta på en för dem utmanande och utvecklande nivå. Likaså förväntas mer medvetna lärare och pedagoger som har lättare att identifiera elever som är högpresterande samt särskilt begåvade eller särbegåvade och som har lättare för att kunna fånga upp elevers frågor och tankar i stunden och bygga vidare på deras intressen och förmågor. På längre sikt förväntar sig huvudmannen också ett mer utvecklat samarbete mellan elevhälsan och lärarkåren gällande denna grupp av elever. Tillika ser man framför sig en tryggare lärarkår som får stöttning i arbetet med denna kategori elever, vilket förmodligen kommer att påverka eleverna gynnsamt. Det finns även en förväntning om att identifiering av denna kategori elever ska komma i ett tidigare stadium, för att på så sätt kunna möta denna grupp elever på ett mer individualiserat sätt.

Ytterligare åtgärder som planeras är en medveten schemaläggning för att skapa förutsättningar för möten över klasser och årskurser inom olika ämnen. Likaså finns planer på att skapa en kommungemensam plan för särbegåvade och särskilt begåvade elever. Dessutom planeras en insats, både bland lärare och elevhälsan, med mer fokus på elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling vid överlämningar av elever mellan årskurser och mellan skolor.

Bilaga 1: Författningsstöd

Skollagen

1 kap. 4 §

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Av förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 221) framgår att i detta ligger att skolan har ett kompensatoriskt uppdrag beträffande de barn och elever som har sämre förutsättningar. Skolan ska också ge varje flicka och pojke lika möjlighet att utveckla sin fulla potential som människa.

2 kap. 25 §

Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. Av förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 276) framgår att skolan har ett ansvar för att skapa en god lärande-miljö för elevernas kunskapsutveckling och att en utgångspunkt är att lärande och hälsa på många sätt påverkas av samma faktorer. Vidare framgår att arbetet med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper.

3 kap. 2 §

Alla barn och elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling, för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav eller kravnivåer som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling. I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 285) förtydligas att alla elever, även de som utvecklas snabbt, har rätt att få stimulans och utmaningar i skolarbetet. Även elever som lätt når kunskapskraven eller har speciella talanger har rätt att få en individanpassad undervisning och uppmuntran att nå ännu längre i sin kunskapsutveckling.

2011 års läroplan för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet

1 Skolans värdegrund och uppdrag

En likvärdig utbildning

I grundskolans läroplan anges att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper.

Skolans uppdrag

Vidare är skolans uppdrag att främja lärande där individen stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och värden. Eleven ska i skolan möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Skolan verkar i en omgivning med många kunskapskällor. Strävan ska vara att skapa de bästa samlade betingelserna för elevernas bildning, tänkande och kunskapsutveckling.

2 Övergripande mål och riktlinjer

2.2 Kunskaper

Av läroplanen framgår även att skolan ska bidra till elevernas harmoniska utveckling. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra en grund för skolans verksamhet. Skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt. Läraren ska bland annat ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande; stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan; organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga samt får möjligheter till ämnesfördjupning, överblick och sammanhang. Alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande.

2.8 Rektorns ansvar

Vidare framgår av läroplanen att rektorn har ett särskilt ansvar för att undervisningens och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna bland annat får den ledning och stimulans som de behöver och att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och lära av varandra för att utveckla utbildningen.

